

Мэдээллийн технологи болон цахим орчны зөв хэрэглээний сургалт:

Асуулт:

- 1. Цахим орчин гэж юу вэ?
- 2. Цахим орчны зөв хэрэглээ гэж юу вэ?

Цахим орчин гэдэг нь: Facebook, Youtube, Twitter гэх мэт platform-ийг ашигласан харилцаа холбоо юм.

<u>Цахим орчны зөв хэрэглээ гэдэг нь:</u>

- Түргэн шуурхай мэдээллийг авах, хуваалцах.
- Ёс зүйтэй харилцаа үүсгэн үзэл бодлоо илэрхийлэх.
- Platform-уудыг ашиглан мэдлэгээ дээшлүүлж суралцах.

Доорх халдлагууд нь хамгийн түгээмэл халдлагууд юм.

PHISHING

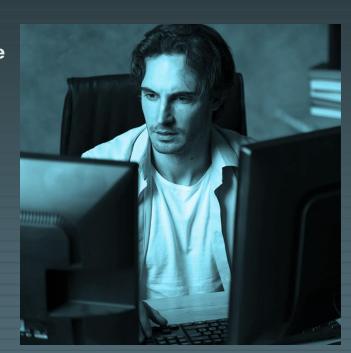
EASY PASSWORD

Хортой код

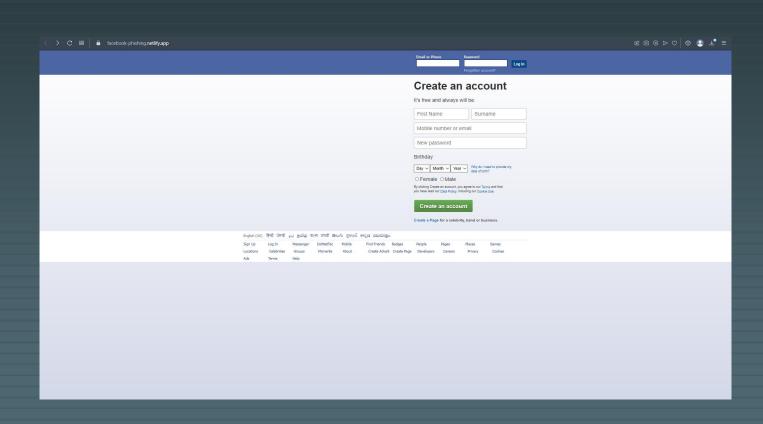
Эдгээр халдлагын 82% нь хэрэглэгчийн өөрийн буруутай үйлдлээс үүдсэн байдаг.

Дэлгэрэнгүй тайлбарлавал:

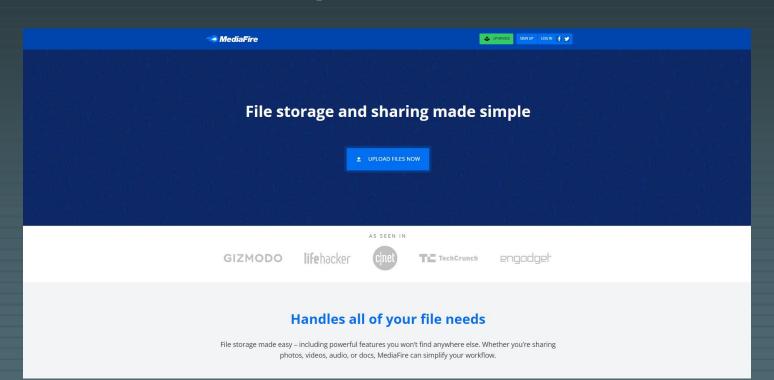
- PHISHING / Албан ёсны веб хуудсыг дуурайлган хийж өөрийн зохиомол database буюу мэдээлэл хадгалах системд хадгалдсанаар албан ёсны веб дээр таны бүртгэлээр нэвтэрч халдах үзэгдэл /
- Хортой код (download) / Албан бус сайт дээрээс таталт хийх үед таны төхөөрөмжийн хэвийн үйл ажиллагаанд саатал учруулах үзэгдэл. Мөн мэдээлэл дамжуулах кодтой файл татахаар байршуулах үзэгдэл/
- EASY PASSWORD /таны (user information)
   буюу хувийн мэдээлэлд тулгуурлаж
   password-ийг илрүүлэх үзэгдэл/

https://facebook-phishing.netlify.app

Хортой код:

Мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор доорх санамжийг цагдаагийн байгууллага өгдөг.

- Өөрийн хувийн мэдээллийг бусдад өгөхгүй байх. Гэрийн хаяг, утасны дугаар, сургуулийн хаяг, төрсөн он, сар, өдөр гэх мэт
- Үл таних хүмүүст өөрийн зураг, бичлэгийг явуулахгүй байх.

Өөрийн болон гэр бүл найз нөхдийнхөө аюулгүй байдлын төлөө зураг бичлэгээ гэмт этгээдүүдийн гарт оруулж болохгүй.

- Өөрийн нууц үгийг бусдад өгөхгүй байх. үсэг, тоо орсон, олон оронтой нууц үг хэрэглэж байх шаардлагатай.
- Интернетээс сэжигтэй элдэв бусын программ татаж өөрийн компьютерт суулгахгүй байх. Таны мэдээллийг хулгайлах гэсэн хортой код буюу вирус нь хаа сайгүй байж байдгыг анхаарах хэрэгтэй.
- Таны мэйл, фэйсбүүк хувийн цахим сүлжээнд сэжигтэй мэдээ, мэссэж, хүсэлт ирсэн тохиолдолд багш эцэг эх, багш, сурган хүмүүжүүлэгч өөрийн ойр дотны насанд хүрсэн хүнд заавал мэдэгдэх.

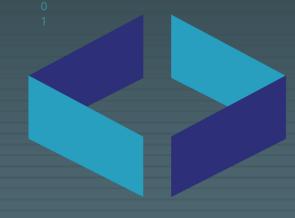
NFT NON FUNGIBLE TOKEN

NFT гэдэг нь BLOCKCHAIN system дээр хийгдсэн бүх төрлийн цахим limited бүтээл юм.
BLOCKCHAIN гэдэг нь:
Дэлхий дээр байгаа хамгийн аюулгүй нууцлал сайтай систем.

Жишээ нь:

Манай байгууллагын лого нь нэг төрлийн NFT бөгөөд үүнийгээ marketplace буюу NFT худалдаа дээр дараах нөхцөлөөр гаргах боломжтой.

- NFT эзэмшигчдийн уулзалт.
- Байгууллагаас зохион байгуулж буй үйл ажилгаанд хөнгөлттэй үнээр хамрагдах.
- Гэх мэт нэмэлт боломж олгож худалдаалдаг.

Top IT solution

META VERSE бол виртуал орчин бөгөөд яг л бодит амьдрал шиг бүх зүйлийн мэдрэмжийг мэдрэх виртуал ертөнц юм.

Бидний мэдэх minecraft тоглоом нь нэг төрлийн META VERSE юм.

1945 оноос эхлэн компьютерийн технологи үүсж хөгжсөн байдаг. Монголын мэдээлэл технологийн хөгжлийг DATACOM ххк эхлүүлсэн бөгөөд Датаком ХХК нь 1994 оноос үйл ажиллагаа явуулж, Мэдээллийн Технологийн олон дэвшилтэт технологи, шинэ үйлчилгээнүүдийг анхлан нэвтрүүлсэн Монголын Интернэт Үйлчилгээний анхдагч компани юм. Албан байгууллага, ажил хэрэгч хүн бүрт Интернэтээр үйл ажиллагаагаа цогцоор явуулах, шинэ дэвшилтэт технологийг ашиглан виртуаль ертөнцөд бизнес үйл ажиллагаагаа өргөжүүлэх боломжыг олгохын төлөө зорин ажилладаг ба Датаком ХХК нь ICANN (International Corporation for Assigned Names and Numbers) олон улсын корпорацийн албан ёсны итгэмжлэлтэй .М Домэйн нэрийн бүртгэгч байгууллага бөгөөд мөн Google компанийн албан ёсны төлөөлөгчөөр ажилладаг.

Мэдээлэл технологийн салбар нь 2050 он хүртэл хамгийн эрэлттэй мэргэжил хэвээр байх болно гэсэн судалгаа гарсан байдаг. Монгол улсад доорх үндсэн 13 мэргэжлээр сурах боломжтой байдаг.

- 1. Мэдээллийн систем
- 2. Мэдээллийн технологи
- 3. Программ хангамж
- 4. Цахилгаан холбоо
- 5. Утасгүй холбоо
- 6. Сүлжээний технологи
- 7. Системийн аюулгүй байдал
- 8. Электроник (Автоматжуулалтын систем)
- 9. Компьютерын ухаан
- 10. Мультимедиа технологи
- 11. Өгөгдлийн ухаан 12. Хиймэл оюун ухаан
- 13. Робот ба хиймэл оюун ухаан

Мэргэжлийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг ШУТИС-аас авна уу.

Эдгээр мэргэжлүүд нь америк улсад сард дунджаар $^1_0$ "11сая" төгрөгийн цалинтай ажилладаг.

Харин монгол улсад сард дунджаар 2 сая төгрөгийн цалинтай ажилладаг.

ГЭХДЭЭ ІТ САЛБАР БОЛ МОНГОЛ УЛСАД БАЙГАА ХАМГИЙН ӨНДӨР ЦАЛИНТАЙ МЭРГЭЖЛҮҮДИЙН НЭГ ЮМ.

Do you have any questions?
Top.it.solution03@gmail.com
+976 86 250 251
https://top-it-solution.netlify.app/